

Трансформація ролі дисциплінарної комісії у притягненні державних службовців категорій «Б» та «В» до дисциплінарної відповідальності у зв'язку із внесенням змін до деяких законів України щодо перезавантаження влади

У статті проаналізовано поняття «службова дисципліна», «дисциплінарне провадження», «дисциплінарна справа», «дисциплінарна відповідальність» та встановлено зв'язок між ними. Визначено повноваження та основні засади роботи дисциплінарної комісії, висвітлено порядок формування дисциплінарної справи та прийняття рішення за результатами її розгляду.

Ключові слова: службова дисципліна; дисциплінарне провадження; дисциплінарна справа; дисциплінарна відповідальність; дисциплінарна комісія з розгляду дисциплінарних справ.

Актуальність теми. Дотримання службової дисципліни державним службовцем є важливою умовою належного виконання своїх повноважень органами державної влади. Наслідком порушення службової дисципліни має бути притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності з дотриманням визначеної нормативно-правовими актами процедури. Всебічний розгляд дисциплінарних проваджень покладено на дисциплінарні комісії з розгляду дисциплінарних справ.

Для вітчизняної науки і практики публічного управління проблема мінімізації суб'єктивного фактора під час розгляду дисциплінарних проваджень щодо державних службовців є досить актуальною з огляду на відносну новизну нормативно-правового регулювання. Тому це питання потребує детального і комплексного дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, на які спираються автори. Проблеми дисциплінарної відповідальності державних службовців досліджували А.В. Андрушко, Ю.П. Битяк, Н.М. Вапнярчук, В.С. Венедіктов, Г.С. Гончарова, В.В. Єрмоєнко, М.І. Іншин, О.В. Петришин, С.М. Прилипко, О.М. Ярошенко та інші.

Так науковець Н.В. Медведенко поділяє дисциплінарну відповідальність на дисциплінарну відповідальність, пов'язану з трудовим або службовим обов'язком (загальна дисциплінарна відповідальність, відповідно до положень законодавства про працю і спеціальна дисциплінарна відповідальність, тобто дисциплінарна відповідальність окремих категорій працівників, яка регулюється законодавством, статутами та положеннями про дисципліну), та дисциплінарну відповідальність, непов'язану з трудовим або службовим обов'язком, до якої зараховує дисциплінарну відповідальність згідно з нормами кримінально-виконавчого законодавства та дисциплінарну відповідальність учнів [9].

Зважаючи на такий підхід, можемо зарахувати дисциплінарну відповідальність державних службовців, про яких ідеться в Законі України «Про державну службу», до спеціальної дисциплінарної відповідальності, пов'язаної з виконанням службових обов'язків.

Аналізуючи зарубіжний досвід правового регулювання дисциплінарної відповідальності державних службовців та напрями його імплементації в Україні, А.А. Неселевська звертає увагу на його неоднорідність у різних державах країни ЄС та наголошує на необхідності переймати досвід тих країн Європи, в яких процедура притягнення до дисциплінарної відповідальності чітко регламентована з метою уникнення зловживань та виключення корупційних факторів [11].

Автори погоджуються з такою думкою, оскільки правове регулювання дисциплінарної відповідальності в Україні протягом останніх років вдосконалилося і зараз є достатньо деталізованим, а здійснення його дерегуляції було б кроком назад і втратою напрацьованих наукою та практикою здобутків у цій царині.

Незважаючи на велику кількість досліджень із дисциплінарної відповідальності порівняно новою є процедура розгляду дисциплінарних справ дисциплінарною комісією з розгляду дисциплінарних справ щодо державних службовців категорій «Б» та «В». Прийняті нещодавно нормативно-правові акти взагалі відкривають широке поле для дискусій з приводу вірності вибраних підходів під час унормування цієї процедури та моделювання проблемних питань, які неодмінно виникатимуть у практиці їхнього застосування.

Дослідження з питань ролі дисциплінарної комісії у процедурі притягнення державних службовців до дисциплінарної відповідальності варто продовжувати, оскільки ця роль наразі вимагає часткового переосмислення з огляду на зміни, що відбуваються у нормативно-правовому регулюванні та підходах до нього нормотворців у нашій державі.

Метою статті є дослідження трансформації законодавства та останніх новел про роль дисциплінарної комісії у процесі дисциплінарного провадження щодо державного службовця на предмет наявності підстав для його притягнення до дисциплінарної відповідальності, визначення недостатньо досліджених та проблемних питань у цій сфері. Для досягнення поставленої мети потрібно виконати такі завдання: 1) встановити зв'язок між поняттями «службова дисципліна», «дисциплінарне провадження», «дисциплінарна справа» і «дисциплінарна відповідальність»; 2) проаналізувати порядок утворення дисциплінарної комісії з розгляду дисциплінарних справ; 3) визначити повноваження та основні засади роботи дисциплінарної комісії; 4) висвітлити порядок формування дисциплінарної справи та прийняття рішення за результатами її розгляду.

Викладення основного матеріалу. Авторський колектив під керівництвом В.М. Олуйка наголошує на тому, що публічна служба – це служба громадська, публічна і вона не може бути вилучена з-під контролю суспільства на всіх етапах її проходження. Специфіка правового статусу державного службовця, посадової особи полягає у тому, що презюмується свобода його дій у межах його компетенції. Свобода дій державного службовця від імені держави та можливі у зв'язку з цим зловживання змушують розробляти систему контролю за діяльністю такого чиновника як з боку влади, так і з боку народу [12].

З 1 травня 2016 року, з набуттям чинності нового Закону України «Про державну службу» (далі – Закон) [1], для всіх без виключення державних службовців було запроваджено процедуру притягнення до дисциплінарної відповідальності, згідно з якою здійснення дисциплінарного провадження з метою визначення наявності та ступеня вини, характеру й тяжкості вчиненого дисциплінарного проступку реалізовує дисциплінарна комісія з розгляду дисциплінарних справ (далі – дисциплінарна комісія).

Варто звернути увагу на те, що сьогодні ані щодо посадових осіб місцевого самоврядування, ані щодо найманих працівників, які перебувають у трудових відносинах з юридичними особами приватного права, не передбачено створення дисциплінарних комісій, які здійснювали б розгляд проваджень з приводу порушення службової / трудової дисципліни щодо таких осіб.

Службова дисципліна визначена Законом як неухильне додержання Присяги державного службовця, сумлінне виконання службових обов'язків та правил внутрішнього службового розпорядку [1].

Відповідальність за неналежний рівень службової дисципліни несе керівник державної служби. Він же здійснює повноваження щодо притягнення державних службовців до дисциплінарної відповідальності.

На думку Ю.С. Адушкіна, дисциплінарне провадження – це процесуальна форма, зміст якої полягає в офіційній упорядкованій діяльності щодо вирішення питання про дисциплінарну відповідальність [7, с. 3]. Законодавче визначення дисциплінарного провадження у широкому значенні цього поняття на сьогодні відсутнє. Субсидіарно можна звернутися до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», який визначає дисциплінарне провадження як процедуру розгляду письмової скарги, що містить відомості про наявність у діях адвоката ознак дисциплінарного проступку [2].

Дисциплінарне провадження порушується суб'єктом призначення. Підставою для притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку. Для здійснення дисциплінарного провадження з метою визначення наявності та ступеня вини, характеру й тяжкості вчиненого дисциплінарного проступку утворюється дисциплінарна комісія. Притягнення до дисциплінарної відповідальності здійснюється відносно всіх без виключення категорій державних службовців [1].

Тому, на думку авторів, можна дати таке визначення поняття «дисциплінарне провадження» – це процедура, що порушується суб'єктом призначення / керівником державної служби з метою визначення наявності чи відсутності дисциплінарного проступку, ступеня вини, характеру й тяжкості вчиненого дисциплінарного проступку; здійснюється стосовно державних службовців, які займають посади державної служби усіх категорій.

З метою збору інформації про обставини, які стали підставою для порушення дисциплінарного провадження, для визначення дисциплінарною комісією наявності та ступеня вини, характеру й тяжкості цього дисциплінарного проступку дисциплінарною комісією формується дисциплінарна справа [1].

Відповідно до порядку обліку та роботи з дисциплінарними справами дисциплінарна справа є складовою особою справи державного службовця та долучається до неї після прийняття суб'єктом призначення рішення щодо державного службовця, стосовно якого здійснюється дисциплінарне провадження. Дисциплінарна справа формується дисциплінарною комісією під час здійснення дисциплінарного провадження з метою збору інформації про обставини, які стали підставою для його порушення [5].

Згідно з академічним тлумачним «Словником української мови» справа – це документи, які стосуються якої-небудь особи, події тощо. [6].

Тому автори вважають, що дисциплінарну справу можна визначити як сукупність документів, сформованих дисциплінарною комісією з метою збору інформації про обставини, які стали підставою для порушення дисциплінарного провадження, для визначення дисциплінарною комісією наявності та ступеня вини, характеру й тяжкості дисциплінарного проступку, вчиненого державним службовцем.

Між наведеними вище поняттями існує тісний взаємозв'язок, який проявляється у такій формулі: у разі порушення службової дисципліни відкривається дисциплінарне провадження, під час якого формується дисциплінарна справа та за результатами якого державного службовця притягують до дисциплінарної відповідальності.

Слід звернути увагу й на підставу для притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності, визначену Законом. Нею є вчинення державним службовцем дисциплінарного проступку, тобто протиправної винної дії або бездіяльності чи прийняття рішення, що полягає у невиконанні або неналежному виконанні державним службовцем своїх посадових обов'язків та інших вимог, встановлених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, за яке до нього може бути застосоване дисциплінарне стягнення [1].

У свою чергу, дисциплінарними проступками Закон, зокрема, визначає: порушення Присяги державного службовця, невиконання або неналежне виконання посадових обов'язків, актів органів державної влади, наказів (розпоряджень) та доручень керівників, прийнятих у межах їхніх повноважень, недотримання правил внутрішнього службового розпорядку та низку інших проступків.

Закон встановлює чотири види дисциплінарних стягнень, які можуть застосовуватися до державних службовців, а саме:

- 1) зауваження;
- 2) догана;
- 3) попередження про неповну службу відповідність;
- 4) звільнення з посади державної служби.

Важливою гарантією дотримання прав державних службовців є обмеження, встановлене Законом, що полягає у такій формулі: «За кожний дисциплінарний проступок до державного службовця може бути застосовано лише одне дисциплінарне стягнення» [1].

Що стосується особливостей порядку утворення дисциплінарної комісії з розгляду дисциплінарних справ, то його можна поділити на два періоди, межею між якими є 25 вересня 2019 року. Саме цього дня набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо перезавантаження влади», яким із Закону були виключені положення про порядок створення дисциплінарної комісії з розгляду дисциплінарних справ та передано до повноважень Кабінету Міністрів України затвердження порядку її формування [3]. Порядок здійснення дисциплінарного провадження (далі – Порядок) по-іншому регулює як, власне, порядок утворення дисциплінарної комісії, так і її персональний склад [4].

Науковець А.О. Купріянова вважає, що в умовах сьогодення, коли кількість дисциплінарних проступків державних службовців постійно зростає, постала нагальна необхідність розробки та прийняття єдиного нормативно-правового акта «Дисциплінарного статуту Державної служби». На її думку, прийняття такого роду нормативно-правових актів позитивно впливає на якість статті та ефективність дисциплінарних проваджень у різних органах державної влади [8]. Проте автори вважають зайвим прийняття «Дисциплінарного статуту», оскільки достатнім є правове регулювання здійснення дисциплінарних проваджень, закріплених у Порядку.

Протягом періоду, що тривав з 1 травня 2016 року до 24 вересня 2019 року, діяли зазначені нижче правила утворення дисциплінарної комісії.

Дисциплінарна комісія мала діяти у складі не менше шести членів. До її складу входили державні службовці державного органу, представники виборного органу первинної профспілкової організації з-поміж державних службовців, а в разі відсутності профспілкової організації – представники державних службовців, обрані на загальних зборах (конференції) державних службовців державного органу. Могли також брати участь представники громадських об'єднань, які мають досвід роботи у сфері державного управління, державної служби або за юридичним фахом. Але кількість представників таких громадських об'єднань у складі дисциплінарної комісії могла становити не більше двох осіб.

Строк повноважень членів дисциплінарної комісії становив три роки.

Склад дисциплінарної комісії у державному органі затверджувався наказом (розпорядженням) керівника державної служби. До її складу у державному органі входили в однаковій кількості:

- представники керівника державної служби, визначені ним одноосібно з-поміж державних службовців цього державного органу;
- представники виборного органу первинної профспілкової організації з-поміж державних службовців, а в разі відсутності профспілкової організації – представники державних службовців, обрані на загальних зборах (конференції) державних службовців державного органу.

За поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, до складу дисциплінарної комісії могли залучатися експерти або інші представники громадських об'єднань, утворених відповідно до Закону України «Про громадські об'єднання».

Передбачалося обов'язкове залучення до складу дисциплінарної комісії щонайменше однієї особи, яка має юридичну освіту не нижче другого (магістерського) рівня та досвід роботи за фахом.

Рівне за кількістю представництво від керівника державної служби та від державних службовців забезпечувало певну збалансованість інтересів обох сторін службових відносин та надавало можливість державним службовцям забезпечувати внутрішній контроль за законністю під час розгляду дисциплінарною комісією дисциплінарних справ та обґрунтованість прийняття нею рішень.

Колектив авторів науково-практичного коментаря до Закону України «Про державну службу» звертає увагу на те, що члени дисциплінарної комісії входять до її складу на підставі наказу (розпорядження) керівника державного органу без звільнення з посад у державному органі. Отже, на них поширюється увесь обсяг обов'язків, передбачений Законом. Із цього випливає, що невиконання або неналежне виконання функцій, що покладені на членів дисциплінарної комісії, такими державними службовцями є порушенням вимог чинного законодавства у сфері державної служби, а отже, відповідним дисциплінарним проступком [10].

Члени дисциплінарної комісії під час першого засідання зобов'язані були обрати голову та секретаря дисциплінарної комісії [1].

Також Закон детально урегулював порядок скликання загальних зборів (конференції) державних службовців, обрання делегатів, строки повідомлення часу і місця проведення загальних зборів (конференції), строків подання заяв державних службовців щодо їх реєстрації кандидатами до дисциплінарної комісії, правомочність та порядок прийняття рішень загальними зборами (конференцією) державних службовців.

З 25 вересня 2019 року діють вказані нижче правила формування дисциплінарної комісії.

Дисциплінарна комісія діє у складі не менше трьох членів. Її склад затверджується наказом керівника державної служби.

Залишилося актуальним положення, за яким до складу дисциплінарної комісії має бути обов'язково залучено щонайменше одну особу, яка має юридичну освіту не нижче другого (магістерського) рівня та досвід роботи за фахом.

Нововведенням є те, що до складу дисциплінарної комісії має входити представник служби управління персоналом, який є працівником органу, в якому утворюється відповідна дисциплінарна комісія. Це положення є виправданим, оскільки саме в службі управління персоналом зберігатиметься дисциплінарна справа державного службовця як невід'ємна частина його особової справи.

Збережено можливість залучення відповідних експертів (фахівців) до роботи дисциплінарної комісії за умови прийняття нею такого рішення. Водночас запроваджено досі відсутнє обмеження, згідно з яким експертом (фахівцем) не може бути залучена посадова особа державного органу, особисто зацікавлена у результатах дисциплінарного провадження та безпосередньо підпорядкована особі, стосовно якої здійснюється дисциплінарне провадження. Це є важливою гарантією відсутності впливу на позицію членів комісії під час прийняття рішення з боку державного службовця, щодо якого відкрите дисциплінарне провадження.

Разом з тим, є й зміни акцентів у правовому регулюванні утворення дисциплінарної комісії. Так нормотворець відхилив принцип рівності представництва від керівника державної служби та від державних службовців у кількісному виразі. Крім того, профспілкові організації та представники державних службовців, обрані на загальних зборах (конференції) державних службовців державного органу, усунуті від можливості брати участь у формуванні дисциплінарної комісії, що може спричинити зміщення діяльності дисциплінарної комісії у сторону обвинувального, а не виправдувального спрямування. Хоча в Порядку встановлено й запобіжник від надмірного ухилу в обвинувальну сторону під час розгляду дисциплінарної справи. Так під час голосування будь-які сумніви щодо наявності в діях державного службовця дисциплінарного проступку тлумачаться на його користь [4].

До 25 вересня 2019 року повноваження дисциплінарної комісії та основні засади її роботи знайшли лише своє початкове закріплення в законодавстві України.

Члени дисциплінарної комісії на першому засіданні мали обрати голову та секретаря дисциплінарної комісії. Засідання дисциплінарної комісії вважалося правомочним за присутності не менше двох третин її членів. Дисциплінарна комісія розглядала дисциплінарну справу державного службовця, сформовану в установленому цим Законом порядку. А результатом розгляду дисциплінарної справи було подання дисциплінарної комісії, яке мало рекомендаційний характер для суб'єкта призначення [1].

З 25 вересня 2019 року правове регулювання повноважень дисциплінарної комісії отримало подальший розвиток. Значним кроком вперед автори вважають закріплення у нормах права розподіл обов'язків між членами дисциплінарної комісії.

Стосовно державних службовців, які займають посади державної служби категорій «Б» і «В», з-поміж членів дисциплінарної комісії обираються її голова та секретар. При цьому не визначається строк повноважень ні членів дисциплінарної комісії, ні її голови, ні її секретаря. Повноваження голови і секретаря дисциплінарної комісії чітко розмежовані.

Відсутність голови або секретаря дисциплінарної комісії не визнається перепорою у здійсненні дисциплінарного провадження. Так у разі відсутності на засіданні голови або секретаря дисциплінарної

комісії під час засідання члени дисциплінарної комісії обирають її голову або секретаря на час проведення цього засідання.

Визначено також права членів дисциплінарної комісії.

Формою роботи дисциплінарної комісії є засідання, яке правомочне за присутності не менше двох третин її членів. Фіксація проведення засідання за допомогою технічних засобів може здійснюватися за рішенням членів дисциплінарної комісії та згоди державного службовця.

Усі рішення дисциплінарної комісії ухвалюються простою більшістю голосів присутніх на засіданні її членів. Члени дисциплінарної комісії мають один голос та можуть голосувати «за» або «проти». Під час голосування будь-які сумніви щодо наявності в діях державного службовця дисциплінарного проступку тлумачаться на його користь. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови дисциплінарної комісії.

Рішення дисциплінарної комісії оформляється протоколом. Чіткість вимог до змісту протоколу сприяє закріпленню в ньому істотних відомостей про учасників та хід розгляду дисциплінарної справи.

З метою збору інформації щодо обставин, які стали підставою для порушення дисциплінарного провадження, для визначення наявності та ступеня вини, характеру й тяжкості дисциплінарного проступку дисциплінарною комісією формується дисциплінарна справа.

Формує дисциплінарну справу та здійснює її підготовку до розгляду дисциплінарною комісією доповідач.

При цьому доповідачем може бути будь-який член дисциплінарної комісії. Тому голова або секретар дисциплінарної комісії цілком підходять на роль доповідача по конкретній дисциплінарній справі.

Після завершення формування дисциплінарної справи до розгляду доповідач передає її секретарю дисциплінарної комісії та повідомляє про це голові дисциплінарної комісії з метою призначення дати засідання для її розгляду.

Визначаючи зміст дисциплінарної справи нормотворець спрямовує членів дисциплінарної комісії на збір необхідних даних для уможливлення формування у кожного з них однозначної позиції щодо наявності чи відсутності у дії / бездіяльності державного службовця дисциплінарного проступку та міри його відповідальності.

Процедура прийняття рішення за результатами розгляду дисциплінарної справи детально була врегульована лише з прийняттям Порядку.

Дисциплінарна комісія запрошує державного службовця на своє засідання для надання пояснення щодо обставин, які стали підставою для порушення дисциплінарного провадження, та пропонує надати таке пояснення у письмовому вигляді.

Державний службовець наділений широким переліком прав для захисту своїх інтересів.

Про дату, час і місце засідання дисциплінарної комісії державному службовцю повідомляється шляхом вручення інформації чи документів або надсилання їх поштою за адресою місця проживання / перебування чи на його адресу електронної пошти, або завдяки використанню інших засобів телекомунікаційного зв'язку згідно з наявними в особовій справі контактними даними [4].

На думку авторів, Порядок надає достатньо часу державному службовцю для підготовки до розгляду дисциплінарної справи, оскільки таке повідомлення здійснюється не менш як за п'ять календарних днів до дня проведення засідання дисциплінарної комісії. Раніше цей строк не був визначений, тому на практиці повідомлення здійснювалося за два–три дні до засідання. Разом з тим, слід звернути увагу на дуже стислі строки здійснення дисциплінарного провадження. Так тривалість здійснення дисциплінарного провадження не може перевищувати 15 календарних днів. За потреби зазначений строк може бути продовжений суб'єктом призначення, але не більш як до одного місяця [4].

Необхідно враховувати й те, що Закон встановлює строки давності притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності. Так, державний службовець не може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності, якщо минуло шість місяців з дня, коли керівник державної служби дізнався або мав дізнатися про вчинення дисциплінарного проступку, не враховуючи час тимчасової непрацездатності державного службовця чи перебування його у відпустці, або якщо минув один рік після його вчинення або постановлення відповідної окремої ухвали суду [1].

У разі, коли державний службовець не прибув на засідання або не повідомив про поважні причини своєї відсутності, а також не надав письмові пояснення щодо обставин, які стали підставою для порушення дисциплінарного провадження, дисциплінарна комісія складає акт про відмову від надання пояснень.

Пасивна поведінка державного службовця відносно захисту своїх прав не спричиняє затримку розгляду дисциплінарної справи, адже відсутність його на засіданні дисциплінарної комісії не перешкоджає здійсненню дисциплінарного провадження.

Дисциплінарна комісія розглядає належним чином сформовану дисциплінарну справу та за результатами такого розгляду приймає рішення щодо наявності чи відсутності у діях державного службовця дисциплінарного проступку та підстав для його притягнення до дисциплінарної відповідальності, про що зазначається у протоколі засідання.

Результатом розгляду дисциплінарної справи є подання дисциплінарної комісії.

Подання готується дисциплінарною комісією після прийняття рішення за результатами розгляду дисциплінарної справи та підписується усіма її членами, які брали участь у голосуванні. Члени дисциплінарної комісії мають право виразити свою окрему думку, яка додається до подання [4].

Дисциплінарна комісія вносить суб'єкту призначення (керівникові державної служби) подання разом із матеріалами дисциплінарної справи не пізніше ніж протягом трьох робочих днів із дня його підписання.

Подання дисциплінарної комісії має рекомендаційний характер для суб'єкта призначення.

Суб'єкт призначення протягом 10 календарних днів зобов'язаний прийняти рішення на підставі подання дисциплінарної комісії щодо притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності, або закриття дисциплінарного провадження.

Слід звернути увагу на те, що таке дисциплінарне стягнення, як зауваження накладається суб'єктом призначення, в той час як інші (догана, попередження про неповну службу відповідність, звільнення з посади державної служби) – суб'єктом призначення за поданням дисциплінарної комісії (щодо державних службовців, які займають посади державної служби категорій «Б» і «В»).

Після прийняття рішення за результатами розгляду дисциплінарного провадження суб'єкт призначення (керівник державної служби) передає дисциплінарну справу до служби управління персоналом державного органу, стосовно посадової особи якого здійснювалося дисциплінарне провадження (державного органу, в якому здійснювалося дисциплінарне провадження), для її зберігання в установленому порядку [4].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Дисциплінарна комісія з розгляду дисциплінарних справ займає ключове місце в процедурі розгляду і вирішення дисциплінарних справ державних службовців. Без її роботи неможливе застосування дисциплінарної відповідальності, суворішої ніж зауваження. Держава відхилила раніше існуюче забезпечення рівності представництва у дисциплінарній комісії членів від керівника державної служби та від державних службовців, що не сприяє збалансованості інтересів усіх учасників процесу державного управління, а можливість членства представників громадських об'єднань у дисциплінарній комісії виключена яка така. Проте забезпечення відкритості та публічності розгляду дисциплінарних справ може забезпечуватися іншим механізмом – фіксацією проведення засідання за допомогою технічних засобів.

З вересня 2019 року Верховна Рада України передала регулювання затвердження порядку здійснення дисциплінарного провадження із законодавчого на рівень нижче – до відання Кабінету Міністрів України, що сприятиме оперативнішому внесенню змін до процедури розгляду дисциплінарних справ у разі виникнення такої потреби.

Перспективними напрямками подальших наукових досліджень є визначення повноважень дисциплінарної комісії з розгляду дисциплінарних справ, розроблення чіткої процедури розгляду дисциплінарних проваджень та надання рекомендацій Кабінету Міністрів України щодо врегулювання діяльності дисциплінарних комісій з урахуванням результатів наукових досліджень.

Список використаної літератури:

1. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
3. Про внесення змін до деяких законів України щодо перезавантаження влади : Закон України від 19.09.2019 р. № 117-IX [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117-20#n391>.
4. Про затвердження Порядку здійснення дисциплінарного провадження : постанова Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 р. № 1039 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1039-2019-п>.
5. Про затвердження Порядку обліку та роботи з дисциплінарними справами : наказ Національного агентства України з питань державної служби від 03.03.2016 р. № 49 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-16#n12>.
6. Академічний тлумачний словник української мови (1970–1980) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sum.in.ua/s/sprava>.
7. Адушкин Ю.С. Дисциплінарне виробництво в СССР / Ю.С. Адушкин. – Саратов : Изд-во Сарат. ун-та, 1986. – 128 с.
8. Купріянова А.О. Порядок проведення дисциплінарного провадження щодо державного виконавця / А.О. Купріянова // Прикарпатський юридичний вісник. – 2018. – Вип. 1 (22), Т. 2. – С. 243–247 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.pjv.nuoua.od.ua/v1-2_2018/47.pdf.
9. Медведенко Н.В. Нормативно-правове забезпечення дисциплінарного провадження в Україні / Н.В. Медведенко // Вісник ХНУВС. – 2017. – № 4 (79). – С. 214–225 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/1179/1/%d0%9c%d0%b5%d0%b4%d0%b2%d0%b5%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be.pdf>.

10. Науково-практичний коментар до Закону України «Про державну службу» / ред. кол. : К.О. Ващенко, І.Б. Копишко, В.П. Тимошук, В.А. Дерезь (відп. ред.). – К. : ФОП Москаленко О.М., 2017. – С. 553.
11. Неселевська А.А. Зарубіжний досвід правового регулювання дисциплінарної відповідальності державних службовців та напрямки його імплементації в Україні / А.А. Неселевська // Вчені записки ТНУ ім. В.І. Вернадського. Серія : Юридичні науки. – 2018. – Т. 29 (68), № 3 – С. 68–73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/3_2018/3_2018.pdf#page=74.
12. Управління персоналом в умовах децентралізації / за заг. ред. д.держ.упр., проф., засл. юриста України В.М. Олуйка. – Київ, 2018. – С. 164 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/WEB_Uprav_personalom_2_.pdf.

References:

1. Verhovna Rada Ukrainy (2015), *Pro derzhavnu sluzhbu*, Zakon Ukrainy vid 10.12.2015 r., No. 889-VIII, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
2. Verhovna Rada Ukrainy (2012), *Pro advokaturu ta advokats'ku dijalnist'*, Zakon Ukrainy vid 05.07.2012 r., No. 5076-VI, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
3. Verhovna Rada Ukrainy (2019), *Pro vnesennja zmin do dejakyh zakoniv Ukrainy shhodo Perezavantazhennja vlyady*, Zakon Ukrainy vid 19.09.2019 r., No. 117-IX, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117-20#n391>
4. Kabinet Ministriv Ukrainy (2019), *Pro zatverdzhennja Porjadku zdijsnennja dyscyplinarnogo provadzhennja*, postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 04.12.2019 r., No. 1039, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1039-2019-p>
5. Nacional'ne agentstvo Ukrainy z pytan' derzhavnoi' sluzhby (2016), *Pro zatverdzhennja Porjadku obliku ta roboty z dyscyplinarnyimi spravamy*, nakaz vid 03.03.2016 r., No. 49, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-16#n12>
6. Akademychnyj tлумачnyj slovnyk ukrai'ns'koi' movy (1970–1980), [Online], available at: <http://sum.in.ua/s/sprava>
7. Adushkin, Yu.S. (1986), *Distsyplinarnoe proizvodstvo v SSSR*, Izd-vo Sarat. un-ta, Saratov, 128 p.
8. Kuprijanova, A.O. (2018), «Porjadok provedennja dyscyplinarnogo provadzhennja shhodo derzhavnogo vykonavcja», *Prykarpats'kyj jurydychnyj visnyk*, Issue 1 (22), Vol. 2, pp. 243–247, [Online], available at: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v1-2_2018/47.pdf
9. Medvedenko, N.V. (2017), «Normatyvno-pravove zabezpechenja dyscyplinarnogo provadzhennja v Ukraini», *Visnyk HNUVS*, No. 4 (79), pp. 214–225, [Online], available at: <http://dSPACE.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/1179/1/%d0%9c%d0%b5%d0%b4%d0%b2%d0%b5%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be.pdf>
10. Vashhenko, K.O., Koliushko, I.B., Tymoshuk, V.P. and Derec', V.A. (ed.) (2017), *Naukovo-praktychnyj komentar do Zakonu Ukrainy «Pro derzhavnu sluzhbu»*, Kyiv, 553 p.
11. Neselevs'ka, A.A. (2018), «Zarubizhnyj dosvid pravovogo reguljuvannja dyscyplinarnoi' vidpovidal'nosti derzhavnyh sluzhbovciv ta naprjamy jogo implementacii' v Ukraini», *Vcheni zapysky TNU im. V.I. Vernads'kogo*, serija *Jurydychni nauky*, Vol. 29 (68), No. 3, pp. 68–73, [Online], available at: http://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/3_2018/3_2018.pdf#page=74
12. Olujko, V.M. (ed.) (2018), *Upravlinnja personalom v umovah decentralizacii'*, Kyiv, 164 p., [Online], available at: http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/WEB_Uprav_personalom_2_.pdf

Герасимюк Костянтин Харитонович – кандидат наук із державного управління, доцент кафедри управління та адміністрування Комунального вищого навчального закладу «Вінницька академія неперервної освіти».

Наукові інтереси:

- децентралізація влади;
- формування та розвиток механізмів державного (публічного) управління;
- адміністративно-територіальний устрій;
- державна служба, формування компетентностей у посадовців публічного управління.

<https://orcid.org/0000-0002-5189-8418>.

E-mail: kgerasymyuk@ukr.net.

Миколюк Ярослав Петрович – магістр спеціальності «Публічне управління та адміністрування», Комунального вищого навчального закладу «Вінницька академія неперервної освіти».

Наукові інтереси:

- дисциплінарна відповідальність державних службовців.

<https://orcid.org/0000-0001-8311-7017>.

E-mail: yarmukolyuk@gmail.com.

Стаття надійшла до редакції 02.07.2020.